

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

ULUSLARARASI

**DİL
SANAT
VE
İKTİDAR**

**SEMPOZYUMU
11-12 Mayıs 2017**

BİLDİRİLER KİTABI

**I. ULUSLARARASI
DİL, SANAT VE İKTİDAR
SEMPOZYUMU**

**1st INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF
LANGUAGE, ART AND POWER
BİLDİRİLER KİTABI/PAPERS**

**11–12 Mayıs 2017
GİRESUN**

Editörler

Prof. Dr. Nazım ELMAS
Yrd. Doç. Dr. Fikret USLUCAN
Yrd. Doç. Dr. Seda ÖZBEK
Arş. Gör. Adem ÖZBEK
Arş. Gör. Ahmet KESKİN

Sempozyum Sekreteryası

Yrd. Doç. Dr. Seda ÖZBEK
Arş. Gör. Adem ÖZBEK
Arş. Gör. Ahmet KESKİN

Grafik Tasarım

Ahmet Keskin-Adem Özbek

Basım Yeri ve Yılı

Giresun 2017

ISBN

978-605-149-940-6

Bu kitap, sempozyuma kabul edilen bildirileri kapsar.

Yazıların fikrî sorumlulukları yazarlara aittir.

Kaynak göstermek kaydıyla alıntı yapılabilir.

TÜRK EDEBİYATINDA DİRİJİZMİN HALK HİKÂYELERİ BOYUTU

Selçuk ÇIKLA*

Özet

Dirijizm “devletin sanata yönelik müdahalesi” ve “sanatçının kendi eserinin birinci baskısından sonraki baskılarında yaptığı ideolojik değişiklik” anlamlarına gelir. Cumhuriyet sonrasında devlet aygıtlarının sanata yön vermek için birtakım girişimlerde buldukları bilinmektedir. Bunlardan biri 11 Mayıs 1937’de Matbuat Umum Müdürlüğü aracılığıyla başlatılan yeni halk hikâyeleri yazdırma teşebbüsüdür. Bu tebliğde söz konusu teşebbüsün ortaya çıkışı, bu teşebbüse yönelik destekleyici ve eleştirel görüşler, teşebbüsün başarısızlığı gibi alt başlıklar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dirijizm, Halk Hikâyeleri.

FOLKTALE DIMENSION OF DIRIGISM IN TURKISH LITERATURE

Abstract

Dirigism means “intervention of state in art” or “the ideological change that the artist made in his later prints of his work”. After the Republic, it is known that the state apparatuses have made some attempts to direct art. One of these is the attempt of inditing new folk tales that was started on May 11, 1937 through the Directorate of Public Affairs. In this paper, sub-topics such as the emergence of this attempt, supportive and critical views towards this attempt, failure of the attempt are addressed.

Kew Words: Dirigism, Folktales.

* Prof. Dr., Erzincan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Giriş

Dirijizm (Fr. dirigisme) “güdümlü tutum” demektir. Daha çok ekonomi ile ilgili bir terim olarak bilinir. Devletin iktisat üzerindeki müdahalesi anlamına gelmektedir. Terim “Ekonomiye yön verme anlayışı; liberalizme karşıt bir anlayışla ekonomiye bir üst yetke tarafından yön verilmesi gerektiği savı; güdümcülük.”¹ olarak da tanımlanmıştır.

Türk edebiyatında bu terimi ilk defa kullananlardan birisi olan Reşat Nuri Güntekin dirijizme *devletin sanata yönelik müdahalesi* anlamını yüklemiştir: “Bir siyasî ve sosyal inkılâp rejiminin edebiyat ve sanata da uzayan dirijizmi? Ancak her yerde devletin sanattan ne isteyebileceği malum... Mümkün olsa da keşke gölge etmese...”²

Sanata ya da sanat eserine müdahalenin iki türünden bahsetmek mümkündür:

1. Devlet yöneticilerinin ve kurumlarının sanatkâra müdahalesi,
2. Sanatkârın özgür iradesiyle kendi eserine veya başka bir esere yaptığı ideolojik müdahale.

Buradaki ikinci madde bağlamında daha önceden *Millî Folklor* dergisinde “Türk Edebiyatında Karagöz Piyeslerinin Dirijizm Boyutu”³ başlıklı bir makalem yayımlanmıştı. O makalede 1930’lardan sonra yazılan ve Karagöz piyeslerine yerleştirilen ideolojik/modern söylemler söz konusu edilmişti. Bu yazıda ise sanatkârların, daha önceden yazılmış bazı halk hikâyelerinin yeni baskılarını yaparken o eserlerin ruhuna ve özüne aykırı müdahaleleri 1937 tarihli Matbuat Umum Müdürlüğü’nün tamimi çerçevesinde ve genel hatlarıyla ele alınacaktır.

Türkiye’de *Âşık Garip*, *Kerem ile Aslı*, *Leyla ile Mecnun* gibi halk hikâyelerinin dirije edilmesine yönelik bilinen ilk talep 1922’de ve Kazım Karabekir’e aittir. Karabekir’in, *İstiklal Harbimiz* adlı hatıra kitabında yazdığına göre Anadolu’nun her köy ve kasabasında okunan *Battal Gazi*, *Koroğlu* ve *Âşık Garip* gibi halk kitaplarının yeni baskıları yapılırken kitaplara bazı faydalı satırların ilavesi yapılmalıdır. Bu faydalı satırlar kötü içtimai âdetlerimizi değiştirmeye yarayacak vatan muhabbeti, hissiyat-ı diniyye, cengâverlik, binicilik, nişan, güreş, hıfzıssıhha ve iktisat gibi konularda olmalıdır.⁴ Zamanın Maarif Vekâleti tarafından herhangi bir şekilde kabul görmediği anlaşılan bu talebin gerçekleşmesi hâlinde eserler muhakkak ki özlerinden çok şey kaybedeceklerdi.

Cumhuriyetin ilanından sonra eski halk hikâyelerinden yola çıkarak yeni halk hikâyeleri yazarlar olmuştur. Besim Atalay’ın *Âşık Kerem* (1930) adlı eseri ile Muharrem Zeki Korgunal’ın *Ejder Kalesi* (1932), *Berber Kalesi* (1932), *Yedi Yol Cengi* (1935), *Âşık Gariboğlu* (1936) adlı kitapları bu bağlamda adları anılabilecek olanlardan yalnızca birkaçıdır. Bu çabalardan başka, Türkiye’de halk hikâyelerine yönelik müdahale anlamına gelebilecek asıl gelişme 11 Mayıs 1937 tarihli Dâhiliye Vekâleti’nin tamimi ve bazı yazarlara gönderilen mektupla gündeme gelmiş, bu tamimden yola çıkarak birtakım halk hikâyeleri yazılmıştır. Bu tamim, söz konusu mektup ve sonrasında yazarlarca kaleme alınan görüşlerle ilgili şunlar söylenebilir:

¹ www.iktisatsozlugu.com/word.asp?id=4260 (Erişim Tarihi: 18.04.2017)

² *Edebiyatçılarımız Konuşuyor*, Varlık Yayınları, İstanbul 1976, s. 29.

³ Selçuk Çıkla, “Türk Edebiyatında Dirijizmin Karagöz Piyesleri Boyutu”, *Millî Folklor*, C. 9, Yıl: 18, S. 73, Bahar 2007, s. 61-67.

⁴ Kazım Karabekir, *İstiklal Harbimiz*, Merk Yayıncılık, İstanbul 1988, s. 1013’ten aktaran Serdar Öztürk, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Halk Kitaplarını Modernleştirme Çabaları”, *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, S. 21, 2006, s. 52-53.

1. Faruk Rıza Güloğul'a göre Dâhiliye Vekâleti'nin Matbuat Umum Müdürlüğü aracılığıyla böyle bir tamim yayımlamasının ve böyle bir teşebbüste bulunmasının asıl sebebi "halkın benimsediği her şeye karşı düşmanlığı itiyat hâline getiren" bazı "münevver yahut yarı münevverlerin zaman zaman halk kitapları hakkında yalan yanlış kopardıkları velveleler(dir).

...

Dâhiliye Vekâleti'nin halk kitaplarını yeniden yazdırmak için; bu halk kitabına düşman muharrirlere müracaat etmesi yıllardır koparılan gürültülerin neticesidir."⁵

2. Tamimde ifade edildiği üzere halk için basılan kitaplar (halk hikâyeleri, masallar) münevver zümrenin yazdığı kitaplardan kat kat fazla satılmakta ve okunmaktadır. Tamimde adları da verilen 65 halk kitabının hepsi -tamime göre- mevzu bakımından eski ve bayat bir zihniyetin tekrarı ve yaratılmak istenen yeni insan idealine aykırı bir ideolojinin ve ananın mahsulüdür. Halkın okuduğu külliyat içinde hurafelerle dolu ve irticayı telkin edici olanlar da vardır (Bu gruba da 17 eser ismi örnek verilmiştir).⁶

Tamimde bu konuda neler yapılmak istendiği şöyle ifade edilmiştir: "Biz, gerek köylerde ve gerek kasabalardaki geniş halk yığınlarının okuma ihtiyacını karşılamak ve bu vasıta ile onların millî ve kültürel terbiyeleri üzerinde müessir olmak ve telkin yapıldığı hissini vermeden, okuyanı sevindire acındıra tesir altına almak maksadile yeni halk hikâyeleri ve romanları yazdırmak istiyoruz."⁷

3. Matbuat Umum Müdürlüğü 11 Mayıs 1937'de yayımladığı tamim çerçevesinde eser vermeleri için dönemin bazı yazarlarına tamimin metniyle beraber Dâhiliye Vekili Şükrü Kaya imzalı bir mektup gönderilmiş, böylece edebiyatçılardan halk hikâyelerini modernize etmeleri istenmiştir. 11.05.1937 tarih ve 2819 sayılı söz konusu mektubun metni şöyledir:

Sayın Bay,

Halk romanları ile hikâyeleri için giriştiğimiz teşebbüsü anlatan tamimden bir nüsha ilişik olarak sunuldu. Bu gayenin tahakkuku için sizin de samimî alâka göstermenizi rica ederim.

Geniş halk yığınlarına güzel ve iyi eserler tanıttirmek gayesile açılan bu yeni yolda atılacak adımların muvaffak olabilmesi için ilk şart, bu davaya sizin gibi değerli ediplerimizin fiilî bir alâka ve heyecanla sarılmalarıdır.

Bu kanaatledir ki, size müracaat ediyor ve en kısa zamanda müsbet cevap alacağımı umuyorum.

Saygılarımı sunarım.

Dâhiliye Vekili ve C.H.P. Genel Sekreteri Şükrü Kaya⁸

4. Matbuat Umum Müdürlüğü'nün tamiminin ardından halk kitaplarının modernleştirilmesiyle ilgili dönemin bazı yazarları görüşlerini çeşitli yazılarında dile

⁵ Faruk Rıza Güloğul, *Halk Kitaplarına Dair*, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1937, s. 7-8.

⁶ Söz konusu tamimin tam metni için bk. Kani İrfan Karakoç, *Ulus-Devletleşme Süreci ve Türk Edebiyatı'nın İnşası (1923-1950)*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü Doktora Tezi, Ankara 2012, s. 310-312.

⁷ Kani İrfan Karakoç, *agt.*, s. 311.

⁸ Kani İrfan Karakoç, *agt.*, s. 309.

getirmişlerdir. Bu yazıların bir kısmında konuya olumlu, bir kısmında da olumsuz yaklaşıldığı görülür. Şimdi burada birbirine zıt görüşleri kısaca ele alalım.

Destekleyici Görüşler

Peyami Safa'ya göre halka inkılâp fikirlerini sevimli gösterecek eserlerin yazılması; halk kitaplarındaki olayların köylünün alakasını çekecek, onlara yabancı gelmeyecek bir modernlik içinde sunulmasıyla mümkün olabilir. Bunun için köylere kadar giren gramafon, radyo, otomobil ve kamyonun taşıdığı medeniyet havasından istifade eden metinler yazılabilir.⁹

Halit Fahri Ozansoy, Son Posta'nın 12.06.1937 tarihli sayısında çıkan yazısında "Mademki halk sevdiği, tanıdığı masal kahramanlarını bugün de eskisi gibi heyecanla karşılıyor ve maceralarını okumakta devam ediyor, o halde bunları rejimin ruhuna uygun yüksek manalı yeni vak'alar içinde gösterelim ve halka öyle okutalım."¹⁰ der. Onun şu ifadeleri de bu teşebbüse sıcak baktığının göstergesidir: "Halk efsanelerindeki kahramanları yenileştirmek çok güzel bir düşünce ve buluş(tur). Ancak, pek öyle kolay bir mesele de değil(dir). Bir kere kahramandaki öz karakteri kaybetmemek, sonra o karakterin etrafında yepyeni, canlı ve tam manasile inkılâp ruhlu bir muhit ve insanlar yaratmak lazım(dır)."¹¹

Hikmet Feridun Es bu teşebbüsün faydasını şöyle dile getirir: "Bu şekilde, en küçük köye kadar giren bu halk hikâyeleri vasıtasıyla inkılabı, tezimizi, en ufak köy evine, köy kahvesine kadar sokabileceğiz. En çok okunan eserlerin içinde en yeni hadiseleri, son yıllarda yaptıklarımızı vatandaşlara anlatabileceğiz."¹²

Matbuat Umum Müdürlüğü'nün söz konusu teşebbüsünü gönülden destekleyen en heyecanlı kişi Behçet Kemal Çağlar'dır. Ona göre yeni fikirleri eski zarflar içinde sunmak gerekir. Mesela sazını eline alıp da dağlara seslenen Kerem'e dağların niçin kel olduklarını sordurarak halka ormanları korumanın önemi telkin edilebilir. Yine dağları delerek sevdiğine kavuşmaya çabalayan Ferhat'la treni sembolize ederek halka şimendifer siyasetimizin propagandası yapılabilir.¹³

Eleştirel Görüşler

Burhan Cahit'e göre halk hikâyelerini modernize etmenin imkânı olmadığı gibi buna ihtiyaç da yoktur. Zira hikâyelerdeki tipleri yaşadıkları devrin dekorundan uzaklaştırınca üzerlerindeki babayiğitlik, kalenderlik kılığı hemen kayboluyor ve bu kahramanlar birer âdi palyaço şeklinde düşüyorlar.¹⁴

Peyami Safa'ya göre "Nasreddin Hoca'ya smokin giydirmek, Leyla ile Mecnun'a tango yaptır(t)mak ve Koroğlu'nun yüzüne bir zehirli gaz maskesi geçirmek, Keloğlan'ın sevgilisini Zümrüdü Anka'nın sırtından alıp tayyareye bindirmek ve Paris'teki 1937 sergisine götürmek ne şarttır ne de doğru bir şeydir."¹⁵

Nurullah Ataç'a göre aydın kesim söz konusu tamimde adı geçen halk kitaplarının çoğunu okumamıştır. Hatta folklor meraklısı birkaç kişiden başka bu eserlerin bir tanesini dahi okuyan beş muharrir bile bulunamayacaktır. Halkın sevdiği

⁹ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 47.

¹⁰ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 56-57.

¹¹ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 57.

¹² Ebru Karadeniz, "Halk(in) Hikâyesi, Hak(k'ın) Hikâyesi Midir?", *Türk Dili*, S. 783, Mart 2017, s. 108.

¹³ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 63.

¹⁴ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 42-43.

¹⁵ *Aşk Gölünde Yüzen Canlar/Klasik Aşk Hikâyeleri Külliyyatı*, C. I, der. Ahmet N. Özalp, Büyüyen Ay Yayınları, İstanbul 2016, s. 12.

kitapları okumamış olan bir muharrir bir tamim üzerine birdenbire bir halk muharriri olabilir mi?¹⁶

İsmail Hakkı Baltacıoğlu'na göre yeni temaları eski kahramanlara işletmekte hiçbir fayda yoktur. Bunun yerine zamanın ruhunu yeni kahramanlar ve yeni mevzular üzerine tesis etmek daha doğru olacaktır.¹⁷

Hüseyin Cahit Yalçın bu tür bir teşebbüsün bütünüyle aleyhindedir. Ona göre halka güzel eserler okutmak Matbuat Umum Müdürlüğü'nün görevleri arasında değildir. Hiçbir resmi makamın, halkın sanat zevkini şekillendirmek konusunda birilerine görev vermesi doğru değildir. Bu tür bir teşebbüs çorak bir vadide boşa emek harcamak demektir.¹⁸

Tamimin Ardından Yazılan Halk Hikâyeleri

Söz konusu tamimde en dikkat çekici öneri şöyle dile getirilmiştir: “Nasıl ki Miki-Maus tipi aynı kalmakla beraber, her filmde ayrı bir mevzuun, ayrı bir muhitin kahramanı oluyorsa, yukarıda adları geçen ve halkın gayet iyi tanıdığı tipleri yepyeni mevzular içinde kullanmak ve böylelikle halkın alışık olduğu kahramanları yeni Türk inkılâp ve medeniyet gayelerine uygun telkinler yapan maceralar içinde yaşatmak istiyoruz.”¹⁹

Bu tekliften anlaşıldığı üzere halkın tanıyıp sevdiği halk hikâyelerindeki kahramanlar aynen kalacak ama bu kahramanların başından geçen olaylar rejimin telkin etmek istediği fikirlerle süsleneyecektir. Hakikaten de bu tamimi izleyen zaman diliminde yapılan bazı yeni basımlarda eski taşbasma baskılardaki birtakım hurafeler atılmış, dinî unsurlar hafifletilmiş, kişilerin müspet tarafları ön plana çıkarılmış ve hatta Muhammed Hanefi Cengi'nde olduğu gibi bu hikâyede anlatılan olağanüstü olaylara inanılmaması gerektiği, bunların okuyucunun güzel vakit geçirmesi için anlatılan şeyler olduğu yazılmıştır.²⁰ Başka bir örnek olarak Bekir Sıtkı Kunt'un kaleme aldığı Arzu İle Kanber'de (1940) “para biriktirmenin, çalışmanın, vergi vermenin ve tasarrufun önemi her fırsatta vurgulanmakta, otomobil, doktor, hastane modernliği simgeleyici unsurlar olarak göze çarpmaktadır. Daha da önemlisi, hikâyeye ideolojik bir mekân olan Halkevi katılmıştır. Halkevi köycülük şubesine Arzu ile Kanber'in düğününü köyde balo yaparak düzenleme görevi verilmiştir. Arzu, baloda beyaz gelinlik, Kanber ise siyah kumaşla güvey elbiseleri giymiştir. Baloya şehrin valisi de katılmıştır. Kısaca hikâye, ideal köy ve köylü tipi resmi sunmaktadır.”²¹ Bir başka örnek olarak da M. Fahrettin Pakkan'ın 1943'te basılan Hazreti Süleyman ve Zaloğlu Rüstem adlı kitabında Hazreti Süleyman cariyelere dans ettirip onları seyreden, şarap içen, zevk düşkünü birisi olarak tasvir edilmiştir.²² Bu tavrın sebebi yani “kutsal kitabımızda yüce vasıfları sayılan bir peygamberin halk için kaleme alınan bir kitapta ‘aşağılık bir hazcı’ gibi tasvir edilmesi, ‘her türlü kutsal değere yabancı yeni bir halk yaratma’ amacı taşıyor olabilir.”²³

Yukarıdaki az sayıda örneği, bu tamimden sonra yazılan yeni halk hikâyelerinden olan şu eserler tetkik edilerek artırmak mümkündür:

¹⁶ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 48.

¹⁷ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 52.

¹⁸ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 53.

¹⁹ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 56-57.

²⁰ Pertev Naili Boratav, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Tarih Vakfı Yayınları, 5. bs., İstanbul 2014, s. 149-150.

²¹ Serdar Öztürk, *agm.* s. 64.

²² M. Fahrettin Pakkan, *Hazreti Süleyman ve Zaloğlu Rüstem*, Sinan Matbaası, İstanbul 1943, s. 3-5.

²³ Özkan Daşdemir, *Davutoğlu Süleyman Hikâyesi*, Fenomen Yayıncılık, Erzurum 2015, s. 231.

Besim Atalay, Suna İle Çoban Hikâyesi, Matbuat Umum Müdürlüğü Neşriyatı, İstanbul 1939, 69 s.

Faruk Rıza Güloğul, Karacaoğlan, Stad Matbaası, İstanbul 1942, 62 s.

Faruk Rıza Güloğul, Yaralı Mahmut İle Nigar, Osmanbey Matbaası, İstanbul 1943, 78 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Hurşit İle Mahmihi, Beyazıt Bozkurt Basımevi, İstanbul 1938, 64 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Âşık Garip, Bozkurt Kütüphanesi, İstanbul 1939, 80 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Türk Kahramanı Battal Gazi, Emniyet Kütüphanesi, İstanbul 1939, 96 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Elif İle Mahmut, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1939, 64 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Üç Yol Cengi, Güven Basımevi, İstanbul 1940, 64 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Kerem İle Aslı, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1940, 240 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Hayber Kalesi Cengi, Sinan Matbaası, İstanbul 1941, 62 s.

Muharrem Zeki Korgunal, Tahir İle Zühre, Ülkü Matbaası, İstanbul 1942, 56 s.

Kısa süreli bir araştırmayla tespit edilen bu kitaplardan başka eserlere ayrıntılı bir araştırmayla ulaşılabilir ve bunların, söz konusu tamimde ifade edilen amaçlara ne kadar hizmet edip etmedikleri sorgulanabilir. Bu makalede amacımız sadece halk kitaplarının modernleştirilmesi teşebbüsü hakkında bilgi vermek olduğundan yukarıda adı geçen ve geçmeyen 1937 sonrasındaki halk kitapları burada ele alınmamıştır.

Teşebbüsün Başarısızlığı

Faruk Rıza Güloğul'a göre 1937 Mayıs'ında yayımlanan tamimden önceki yıllarda Kerem İle Aslı, Âşık Garip gibi halk hikâyelerini yeniden yazanların başarısız olmalarının sebepleri halkı tanımamaları, halk zevkini ve halkın bu kitaplarda neler arayıp bulduğunu bilmemeleri, halk kitaplarının iç güzelliklerini görememeleridir.²⁴

Söz konusu tamimin yayımlanmasından sonra yazılan yeni halk hikâyeleri de başarısız olmuştur. 1939 yılı içinde Tuğrul Deliorman, tamimin yayımlandığı tarihten sonra iki yıl geçtiği hâlde bu “uygulamanın üç dört eserin üretilmesi ve üretilenlerin az sayıdaki köye gönderilmesiyle sınırlı kaldığını belirtmiş ve -kendi deyimiyle- ‘asrileştirilen’ destanlardan ‘en münevver köylünün dahi haberi olmamıştı(r)’. ”²⁵

Bu konuda Kani İrfan Karakoç şunları söylemektedir: “Bütün bu çalışmalara rağmen verimli bir sonuç alınmadığı görülmektedir. Boratav'ın da vurguladığı gibi, hikâyelerin orijinalliklerinin bozulması bu metinlerin okuyucular tarafından reddedilmelerine neden olmuştur. Bu hikâyeleri yenileştirmek amacıyla yeniden yaz(dır)anların, hitap ettikleri halkların toplumsal ve kültürel yapılarının bütün siyasî tahayyüle rağmen türdeş olmadığını görmek istememeleri birçok tiyatro eserinde olduğu gibi bu hikâyelerin de sentetik propaganda metinlerine dönüşmesini sağlamıştır.”²⁶

²⁴ Faruk Rıza Güloğul, *age.*, s. 9.

²⁵ Tuğrul Deliorman, “Köy Gençliğini Yetiştirme Çareleri ve Okuma Odaları”, *Köy Dergisi*, S. 1, Nisan 1939, s. 6'dan alıntılan Serdar Öztürk, *agm.*, s. 64.

²⁶ Kani İrfan Karakoç, *agt.*, s. 206-207.

KAYNAKÇA

- Aşk Gölünde Yüzen Canlar/Klasik Aşk Hikâyeleri Külliyyatı, C. I, der. Ahmet N. Özalp, Büyüyen Ay Yayınları, İstanbul 2016.
- BORATAV, Pertev Naili, Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği, Tarih Vakfı Yayınları, 5. bs., İstanbul 2014.
- ÇAKAN, Işıl, “Tek-Parti Döneminde Devrim Eğitimi Tartışmaları Bağlamında Halk Kitaplarının Modernizasyonu ve Yeniden Üretimi”, Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, S. 5, 2006, s. 53-89.
- GÜLOĞUL, Faruk Rıza, Halk Kitaplarına Dair, Bozkurt Matbaası, İstanbul 1937.
- KARADENİZ, Ebru, “Halk(ın) Hikâyesi, Hak(k’ın) Hikâyesi Midir?”, Türk Dili, S. 783, Mart 2017, s. 103-109.
- KARAKOÇ, Kani İrfan, Ulus-Devletleşme Süreci ve “Türk Edebiyatı”nın İnşası (1923–1950), İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü Doktora Tezi, Ankara 2012.
- ÖZTÜRK, Serdar (2006), “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Halk Kitaplarını Modernleştirme Çabaları”, Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi, S. 21, s. 47–72.